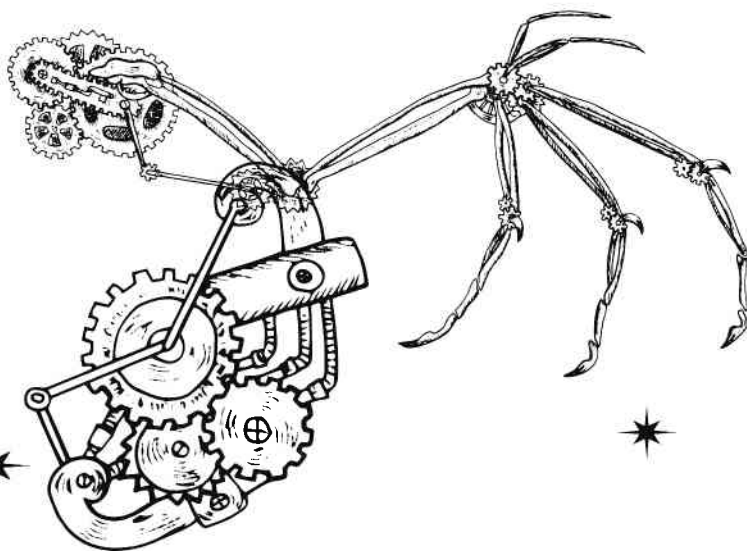

LIBRIS
We know
books

H.G. WELLS

RĂZBOIUL LUMILOR

Traducere din limba engleză de
Diana Trăncuță

DPH
DIDACTICA PUBLISHING HOUSE

București, 2024

CUPRINS

CARTEA I. Venirea marțienilor

CAPITOLUL 1

Ajunul războiului 15

CAPITOLUL 2

Steaua căzătoare 23

CAPITOLUL 3

Pe câmpul din Horsell 28

CAPITOLUL 4

Cilindrul se deschide 32

CAPITOLUL 5

Raza Arzătoare 36

CAPITOLUL 6

Raza Arzătoare de pe drumul spre Chobham 41

CAPITOLUL 7

Cum am ajuns acasă 44

CAPITOLUL 8

Vineri seara 49

CAPITOLUL 9	
Încep luptele	53
CAPITOLUL 10	
În furtună	60
CAPITOLUL 11	
La fereastră	67
CAPITOLUL 12	
Ce am văzut în distrugerea de la Weybridge și Shepperton	74
CAPITOLUL 13	
Cum m-am întâlnit cu preotul	87
CAPITOLUL 14	
La Londra	93
CAPITOLUL 15	
Ce s-a întâmplat în Surrey	106
CAPITOLUL 16	
Exodul din Londra	116
CAPITOLUL 17	
Copilul tunetului	131
CARTEA A II-A. Pământul sub marțieni	
CAPITOLUL 18	
Sub jug	145
CAPITOLUL 19	
Ce am văzut din casa ruinată	154

CAPITOLUL 20		
Zilele prizonieratului		165
CAPITOLUL 21		
Moartea preotului		172
CAPITOLUL 22		
Liniștea		177
CAPITOLUL 23		
Munca de cincisprezece zile		181
CAPITOLUL 24		
Bărbatul de pe dealul Putney		185
CAPITOLUL 25		
Londra moartă		203
CAPITOLUL 26		
Distrugere		213
CAPITOLUL 27		
Epilog		219

CARTEA I

VENIREA MARȚIENILOR

Dar dacă aceste lumi sunt locuite, cine le locuiește?...

Suntem noi sau ei stăpânii lumii?...

Și cum înțelege omul natura lucrurilor?

– Kepler

(citat în *Anatomia melancoliei*)

1

Ajunul războiului

Nimeni nu ar fi crezut în ultimii ani ai secolului al XIX-lea că această lume era urmărită îndeaproape de minți mai inteligente decât cea a omului, și totuși muritoare ca a lui; că în timp ce oamenii își vedeau de diversele lor preocupări, ei erau scrutați și studiați, poate aproape cu aceeași migală cu care un om cu un microscop ar putea scruta creaturile grăbite care mișună și se înmulțesc într-o picătură de apă. Cu o mulțumire de sine nesfârșită, oamenii cutreierau acest glob pământesc, ducându-și la bun sfârșit micile sarcini, convinși de supremația lor asupra materiei. Este posibil ca infuzorii¹ aflați sub microscop să facă același lucru. Nimeni nu se gândea la lumile mai vechi din spațiu ca la surse de pericol pentru oameni sau se gândea la ele doar pentru a respinge ideea vieții existente acolo pe motiv că era imposibilă sau improbabilă. Este straniu să ne amintim unele dintre obiceiurile mentale ale acelor zile trecute. Cel mult, oamenii de pe Pământ își închipuiau că ar putea exista alți oameni pe Marte;

---

¹ Infuzorii sunt organisme microscopice.

poate inferiori lor și gata să primească cu bucurie o expediție misi-onară. Cu toate acestea, dincolo de prăpastia spațiului, mințile care sunt pentru mințile noastre cum sunt ale noastre pentru animalele ce pier, intelecte vaste și reci, priveau acest pământ cu invidie și, încet și sigur, își făceau planuri împotriva noastră. Iar la începutul secolului XX a venit marea deziluzie.

Planeta Marte, după cum nu mai este nevoie să îi reamintesc cititorului, se învâрте în jurul Soarelui la o distanță medie de aproximativ 230 de milioane de kilometri, iar lumina și căldura pe care o primește de la Soare este abia jumătate din cea primită de această lume. Ea trebuie să fie, dacă ipoteza nebuloaselor are vreun sâmbure de adevăr, mai veche decât lumea noastră; și cu mult înainte ca acest pământ să înceteze să fie topit, viața pe suprafața sa trebuie să-și fi început cursul. Faptul că are abia o șeptime din volumul Pământului trebuie să fi accelerat răcirea sa până la temperatura la care a putut începe viața. Are aer și apă și tot ce este necesar pentru susținerea existenței însuflețite.

Cu toate acestea, omul este atât de vanitos și atât de orbit de vanitatea sa, încât niciun scriitor, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, nu și-a exprimat vreo părere potrivit căreia viața inteligentă ar fi putut să apară acolo până acum sau să apară măcar dincolo de nivelul său terestru. De asemenea, nici nu s-a înțeles, în general, că din moment ce planeta Marte este mai veche decât Pământul nostru, are abia un sfert din suprafața acestuia și este mai îndepărtată de Soare, rezultă neapărat nu numai că este mai îndepărtată de începutul timpului, dar și mai aproape de sfârșitul lui.

Răcirea seculară care trebuie să se abată într-o bună zi asupra planetei noastre a cuprins de mult planeta vecină. Starea sa fizică rămâne încă în mare parte un mister, dar acum știm că, chiar și în

zona ecuatorială, temperatura de la amiază abia se apropie de temperatura celei mai geroase ierni ale noastre. Aerul său este mult mai rarefiat decât al nostru, oceanele sale s-au micșorat până când au ajuns să acopere doar o treime din suprafața sa, iar pe măsură ce anotimpurile lente se schimbă, calotele uriașe de zăpadă se adună și se topesc la fiecare pol și inundă periodic zonele sale temperate. Acest ultim stadiu de epuizare, care pentru noi este încă incredibil de îndepărtat, a devenit o problemă actuală pentru locuitorii planetei Marte. Presiunea imediată a necesității le-a luminat intelectul, le-a sporit puterile și le-a împietrit inimile. Și, privind în spațiu cu instrumente și cunoștințe la care noi nici nu visam, ei văd, la cea mai apropiată distanță, de numai 56 de mii de kilometri dinspre Soare, un luceafăr al speranței, planeta noastră mai caldă, înverzită de vegetație și cenușie de la ape, cu o atmosferă noroasă, mărturie a fertilității, și, printre nori, mănunchiuri de întinderi vaste de țări populate și mări înguste, înșesate de nave.

Iar noi, oamenii, creaturile care locuiesc pe acest pământ, trebuie să fim pentru ei cel puțin la fel de străini și umili cum sunt maimuțele și lemuriile pentru noi. Partea intelectuală a omului recunoaște deja că viața este o neîncetată luptă pentru existență și s-ar părea că aceasta este și credința minților de pe Marte. Lumea lor se răcește de multă vreme, pe când lumea noastră este încă plină de viață, dar plină doar de ceea ce ei consideră animale inferioare. Să ducă războiul spre Soare este, într-adevăr, singura lor scăpare de la distrugerea care, generație după generație, îi amenință.

Înainte de a-i judeca prea aspru, trebuie să ne amintim ce distrugere nemiloasă și totală a provocat specia noastră nu numai asupra animalelor, cum ar fi bizonii și păsările dodo, care au dispărut, ci și asupra raselor inferioare. Tasmanienii, în ciuda înfățișării omenești,

au fost complet șterși de pe fața pământului într-un război de exterminare purtat de imigranții europeni în decurs de cincizeci de ani. Suntem noi apostoli ai milei încât să ne plângem dacă marțienii ar lupta în același spirit?

Marțienii par să-și fi calculat coborârea cu o subtilitate uimitoare – cunoștințele lor matematice le depășesc, evident, pe ale noastre – și să-și fi desfășurat pregătirile cu unanimitate deplină. Dacă instrumentele noastre ne-ar fi permis acest lucru, am fi putut vedea problemele care se adunau cu mult timp în urmă, în secolul al XIX-lea. Oamenii ca Schiaparelli au urmărit planeta roșie – este ciudat, de altfel, că timp de nenumărate secole Marte a fost steaua războiului –, dar nu au reușit să interpreteze aparițiile fluctuante ale semnelor pe care le-au cartografiat atât de bine. În tot acest timp, marțienii trebuie să se fi pregătit.

În timpul opoziției din 1894, pe partea luminată a planetei a fost văzută o lumină puternică, mai întâi la Observatorul Lick, apoi de Perrotin din Nisa și ulterior de alți observatori. Cititorii englezi au auzit pentru prima dată de ea în numărul din 2 august al revistei *Nature*. Sunt înclinat să cred că această strălucire s-ar putea să fi fost turnarea uriașului tun în marea groapă din planeta lor, de unde s-au tras focuri spre noi. Semne ciudate, încă neexplicate, au fost văzute în apropierea locului în care s-au produs următoarele două opoziții.

Furtuna s-a năpustit asupra noastră acum șase ani. În timp ce Marte se apropia de opoziție, Lavelle din Java a pus în funcțiune firele schimbului astronomic ce palpita de uimitoarea ingeniozitate a unei izbucniri uriașe de gaz incandescent pe planetă. S-a întâmplat spre miezul nopții, în ziua a douăsprezecea a lunii; iar spectroscopul, la care a apelat imediat, a indicat o masă de gaz în flăcări, în principal

hidrogen, care se deplasa cu o viteză enormă spre Pământ. Acest jet de foc a devenit invizibil în jurul orei douăsprezece și un sfert. El l-a comparat cu un nor colosal de flăcări ieșite brusc și violent din planetă, „precum gazele aprinse dintr-un tun”.

S-a dovedit a fi o frază deosebit de potrivită. Și totuși, a doua zi nu a apărut nimic despre asta în ziare, cu excepția unei mici note în *Daily Telegraph*, iar lumea a rămas în necunoștință de cauză cu privire la unul dintre cele mai grave pericole care au amenințat vreodată rasa umană. Nu aș fi auzit deloc de erupție dacă nu l-aș fi întâlnit la Ottershaw pe cunoscutul astronom Ogilvy. Era extrem de entuziasmat de veste și, în excesul sentimentelor sale, m-a invitat să fac un tur cu el în acea noapte, cu scopul examinării planetei roșii.

În ciuda a tot ce s-a întâmplat de atunci, încă îmi amintesc foarte clar acea stare de veghe: observatorul întunecat și tăcut, lanterna umbrită care arunca o lumină slabă pe podea într-un colț, ticăitul constant al ceasornicului telescopului, mica fantă din acoperiș – o adâncime alungită, cu praf de stele presărat pe ea. Ogilvy se mișca de colo-colo, invizibil, deși îl auzeam. Privind prin telescop, vedeai un cerc de un albastru intens și mica planetă rotundă înotând în câmp. Părea un lucru atât de mic, atât de strălucitor și de liniștit, străbătut ușor de dungi transversale și oarecum aplatizat, fără să aibă rotunjime perfectă. Dar atât de mică era, atât de argintie și caldă – o gămălie de lumină! Era ca și cum ar fi tremurat, dar în realitate telescopul vibra de la activitatea ceasornicului care ținea planeta în vizor.

Pe măsură ce priveam, planeta părea să devină din ce în ce mai mare și mai mică, să avanseze și să se retragă, dar asta doar pentru că ochiul meu era obosit. Se afla la 40 de milioane de mile de noi – mai mult de 40 de milioane de mile de neant. Puțini oameni își dau seama de imensitatea vidului în care plutește praful universului material.

Îmi amintesc că în apropiere, pe câmp, se aflau trei puncte slabe de lumină, trei stele telescopice, la o distanță infinită, iar peste tot în jur era întunericul de nepătruns al spațiului gol. Știți cum arată acest întuneric într-o noapte înghețată, cu stele. Printr-un telescop, pare mult mai adânc. Și invizibil pentru mine, pentru că, atât de îndepărtat și de mic, zburând rapid și constant spre mine de la acea distanță incredibilă, apropiindu-se în fiecare minut cu atâtea mii de mile, venea Lucrul pe care ni-l trimiteau, Lucrul care urma să aducă atâtea lupte, nenorociri și moarte pe Pământ. Niciodată nu mi-am închipuit, în timp ce priveam; nimeni de pe Pământ nu-și închipuise acel proiectil precis.

Tot atunci a mai avut loc un alt jet de gaz de la planeta îndepărtată. L-am văzut. O străfulgerare roșiatică la margine, cea mai mică proiecție a conturului chiar când cronometrul a bătut miezul nopții; și atunci i-am spus lui Ogilvy, iar el mi-a luat locul. Noaptea era călduroasă și mie îmi era sete, așa că m-am dus, târându-mi picioarele cu stângăcie și orbecând în întuneric, până la măsuța unde se afla sifonul, în timp ce Ogilvy a exclamat la vederea șuvoiului de gaz care venea spre noi.

În acea noapte, o altă rachetă invizibilă și-a început drumul spre Pământ de pe Marte, cu doar o secundă sau chiar mai puțin înainte să treacă douăzeci și patru de ore de la prima. Îmi amintesc cum stăteam la masă acolo, în întuneric, cu pete verzi și stacojii revărsându-se în fața ochilor mei. Mi-aș fi dorit să am o lumină lângă care să fumez, bănuind prea puțin sensul strălucirii minuscule pe care o văzusem și a tot ceea ce avea să îmi aducă. Ogilvy a privit până la ora unu, apoi a renunțat; am aprins lanterna și am mers pe jos până la casa lui. În întuneric se vedeau Ottershaw și Chertsey și toate sutele lor de oameni care dormeau liniștiți.

Nu încetase cu speculațiile despre starea planetei Marte și lua în derâdere ideea trivială că ar avea locuitori care să ne dea semnale. Ideea lui era că s-ar putea ca meteoriții să cadă în ploii puternice pe planetă sau că o uriașă explozie vulcanică era în curs de desfășurare. Mi-a subliniat cât de puțin probabil era ca evoluția organică să fi luat aceeași direcție pe cele două planete alăturate.

— Șansele ca pe Marte să existe ceva asemănător cu omul sunt de un milion la unu, mi-a spus el.

Sute de observatori au văzut flacăra în acea noapte și în ziua următoare, undeva la miezul nopții, și din nou în noaptea următoare; și tot așa timp de zece nopți, câte o flăcără în fiecare noapte. De ce au încetat focurile după a zecea noapte nu a încercat nimeni de pe Pământ să explice.

S-ar putea ca explozia să le fi provocat neplăceri marțienilor. Nori denși de fum sau de praf, văzuți printr-un telescop puternic de pe Pământ ca mici pete cenușii și fluctuante, se răspândiseră prin atmosfera clară a planetei, ascunzându-i caracteristicile familiare.

Chiar și ziarele cotidiene s-au trezit în cele din urmă la aceste perturbări și au apărut ici și colo articole admirabile, peste tot făcându-se referire la vulcanii de pe Marte. Îmi amintesc că ziarul satiric *Punch* i-a folosit în caricaturi politice. Și, cu totul nebanuite, acele proiectile pe care marțienii le lansaseră spre noi se îndreptau spre Pământ, acum cu o viteză de mulți kilometri pe secundă, prin abisul spațiului, oră de oră și zi de zi, din ce în ce mai aproape. Mi se pare acum aproape incredibil și uimitor că, deși soarta ne era pecetluită, noi, oamenii, puteam să ne ocupăm de treburile noastre mărunte așa cum o făceam. Îmi amintesc cât de bucuros a fost Markham când a obținut o nouă fotografie cu planeta pentru ziarul ilustrat pe care îl edita atunci. Oamenii de astăzi abia dacă își dau seama de abundența

și spiritul întreprinzător al ziarelor noastre din secolul al XIX-lea. În ceea ce mă privește, eram foarte ocupat să învăț să merg pe bicicletă și m-am dedicat unei serii de lucrări în care se discuta despre evoluțiile probabile ale ideilor morale în contextul progresului civilizației.

Într-o seară (primul proiectil se afla atunci abia la 16.000 de kilometri distanță) am ieșit la plimbare cu soția mea. Cerul era luminat de stele. I-am explicat Semnele Zodiacului și am arătat spre Marte, un punct de lumină strălucitoare care se ridica la zenit, spre care se îndreptau atât de multe telescoape. Era o noapte caldă. Întorcându-ne acasă, un grup de excursioniști din Chertsey sau Isleworth a trecut pe lângă noi cântând cu vocea și la instrumente. Luminile se aprindeau la ferestrele de sus ale caselor în timp ce oamenii se duceau la culcare. În depărtare, dinspre gară, se auzea zgomotul trenurilor care schimbau macazul, huruind și răsunând, iar auzit de la distanță, acest zgomot părea o melodie. Soția mea a arătat spre luminile de semnalizare roșii, verzi și galbene care atârnavă într-un cadru pe cer. Totul părea atât de sigur și de liniștit.